

Název předmětu: Základy řízení finančních zdrojů

Téma: Správa finančních zdrojů rezortu obrany – státní pokladna

Cíl:

Cílem tohoto tématu je seznámení studentů s problematikou systému státní pokladny.

- Znat pojmový aparát v oblasti systému státní pokladny,
- Znat úlohu jednotlivých subjektů při realizaci činností v systému státní pokladny,
- Umět teoreticky popsat hlavní funkční bloky státní pokladny.

Úkoly pro samostatnou práci:

- 1) Vysvětlíte podstatu a obsahovou stránku státní pokladny.
- 2) Charakterizujete hlavní funkční bloky státní pokladny.
- 3) Objasněte systém státní pokladny v rezortu obrany.

Studijní literatura:

- Česká republika. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 1999.
- Česká republika. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 1999.
- Česká republika. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 2000.
- Česká republika. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 1991.
- Česká republika. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 2001.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Název projektu: Inovace magisterského studijního programu Fakulty ekonomiky a managementu

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/28.0326

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

- Česká republika. Vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. In: Praha: PS PČR, 2002.
- RMO č. 72/2012 Věstníku, finanční řízení a finanční zabezpečení;
- NV č. 35/2013 Věstníku, Vedení evidence příjmů a výdajů rezortu MO, realizace předběžné řídicí kontroly a rezervace peněžních prostředků ve FIS, ISSP a IISSP.

Obsah:

1. Systém státní pokladny,
2. Státní pokladna v rezortu obrany

TEXT

1. Systém státní pokladny

Česká státní pokladna je informačně - ekonomický systém provozovaný Ministerstvem financí České republiky, provazuje veškeré toky peněz ve státní správě. Záměr vytvořit tento systém byl oznámen 9. února 2005 usnesením vlády České republiky číslo 169/2005 Sb. Další legislativní rámce vytvoření tohoto systému vychází z usnesení vlády České republiky číslo 561/2007 k vytvoření účetnictví státu a 1217/2009 k součinnosti rozpočtových kapitol v další fázi Integrovaného informačního systému Státní pokladny (IISSP – zkráceně Státní pokladna).

Porovnáním fungování procesů a systémů řízení veřejných financí České republiky s procesy a postupy hospodářsky vyspělých zemí Evropské Unie, a s procesy a postupy, které provedení a správu veřejných financí doporučuje Světová banka a Mezinárodní měnový fond vyplývá, že úroveň využívání moderních informačních technologií ve správě veřejných financí ani zvolené postupy neodpovídaly plně standardům, které by českému státu umožňovaly dosahovat v této oblasti optima.

Jako problém se jevila nízká míra integrace mezi jednotlivými dosud rozvíjenými a využívanými systémy a neúplná podpora klíčových procesů.

Průvodními znaky byly: ¹

- přenosy dat probíhající mimo systémy, manuálně, faxem nebo telefonicky,

¹ www.statnipokladna.cz

- vyskytující se nekonzistence mezi daty z různých nasazených systémů,
- manuální zasahování do probíhajících procesů,
- malá flexibilita reportingu a výkaznictví,
- vysoký podíl lidského faktoru, který může do procesů vnášet nepřesnosti a chyby,
- nedostatečné propojení rozpočtu a účetnictví státu,
- netransparentní účetnictví státu.

Doporučovaným řešením pro odstranění těchto nedostatků bylo postupné zavedení funkcí Státní pokladny.

Základním cílem Integrovaného informačního systému Státní pokladny je efektivní a transparentní řízení veřejných financí.

Smyslem IISSP je zejména podpora a realizace procesů a činností Státní pokladny spočívající v adresném plánování, evidenci a realizaci příjmů a výdajů státu, investičním, neinvestičním i finančním účtování o majetku státu, okamžitým účetním zachycení jakéhokoli pohybu při nakládání s aktivy a pasivy státu, zavedení automatizovaných finančních a řídicích kontrol při vynakládání prostředků státního rozpočtu a dále ve výkaznictví o hospodaření státu. Toto vše probíhá plně automatizovaně a v reálném čase.

Činnosti státní pokladny²

Státní pokladnu lze charakterizovat následujícím souborem hlavních činností:

- finanční a rozpočtové plánování (programování veřejných výdajů)
- realizace rozpočtu,
- centrální systém účetních informací státu,
- řízení likvidity a dluhu,
- finanční a řídicí kontrola (ex-ante a ex-post),
- centrální zpracování statistických výkazů a finančních analýz,
- platební styk a realizace jediného účtu státu.

Základním prvkem projektu Státní pokladny je implementovaný informační systém, který integruje základní funkční bloky Státní pokladny zaměřené na řízení specifických procesů řízení a kontroly veřejných financí, kterými jsou následující dílčí projekty:

- a) Rozpočtový informační systém (RIS).

² cs.wikipedia.org

- b) Centrální účetní systém (CÚS).
- c) Řízení státního dluhu (ŘSD).
- d) Platební styk (PS).

Moderní představa systému Státní pokladny je tvořena základními rysy v podobě kontrolních a podpůrných funkcí při rozhodování o tom kolik, jakým způsobem a na co jsou využívány prostředky z veřejných financí.

Funkce Státní pokladny:³

1. klíčové
 - centralizace příjmů,
 - řízení výdajů,
 - řízení státních aktiv,
 - řízení likvidity,
 - řízení státního dluhu,
2. podpůrné
 - finanční plánování
 - rozpočtové plánování
 - platební styk,
 - kontrola,
 - účetnictví,
 - výkaznictví.

V obecném rámci veřejných financí hraje Státní pokladna větší či méně významnou roli v oblastech:

- přípravy, realizace a kontroly čerpání státního rozpočtu,
- denního řízení platebního styku včetně kontroly finančních toků na státních účtech u bankovních ústavů včetně monitoringu operací souvisejících s mimorozpočtovým financováním,
- řízení státního dluhu a státních garancí,
- účetnictví státu a finančního informačního systému veřejné správy,
- řízení likvidity jediného účtu státu.

³ www.statnipokladna.cz

Obrázek č. 1: **Koncept budování Státní pokladny – role**

Dílčí cíle Státní pokladny⁴

1. **Průkazný a verifikovatelný** výsledek hospodaření, aktiv a pasiv státu

Realizace spočívá v naplnění následujících požadavků:

- získání průkazných a verifikovatelných informací o hospodaření státu a stavu jeho aktiv a pasiv,
- zpracování konsolidované bilance a výsledovky za stát,
- zvýšení srovnatelnosti vykazovaných položek s ostatními evropskými státy (harmonizace s evropskými účetními standardy), zjednodušení komunikace s EU.

2. **Transparentní toky** veřejných financí

Realizace spočívá v naplnění následujících požadavků:

- posílení automatizované řídicí kontroly v procesech (ex-ante),
- zavedení dohledatelnosti a auditovatelnosti dat a operací nad procesy (ex-post),

⁴ www.statnipokladna.cz

- dosažení informační bezpečnosti (integrity dat),
- zabezpečení kvality dat,
- snadná kontrolovatelnost veřejných toků (transparentnost),
- snížení rizika neoprávněného nakládání s prostředky SR,
- vysoká objektivita a důvěryhodnosti řízení veřejných financí.

3. **Centrální řízení** všech prostředků státu

Realizace spočívá v naplnění následujících požadavků vytvoření podmínek pro dosažení centrálního řízení všech prostředků státu. Tímto se umožní zahrnutí mimo jiné i podmíněných závazků, státních záruk a fondů do systému Státní pokladny.

4. **Řízení disponibility** SR

Cílem je aktivní řízení disponibility čerpání SR v ukazatelích generovaných při ex-ante kontrolách.

Přínosem dosažení cíle bude zrychlení provádění rozpočtových operací, možnost sledování efektivity činností účastníků se organizačních složek státu, dostatek informací o stavu a vývoji státního rozpočtu v míře a podrobnosti umožňující reagovat v čase na vývoj disponibility SR, uplatnění jednotných postupů a nástrojů řízení státního rozpočtu, možnost predikce výdajů SR na základě verifikovatelného vázání rozpočtových prostředků (nikoliv odhad potřeb výdajů) a zavedení řízení disponibility státního rozpočtu po rozpočtovém příslibu, snížení počtu nutných kontrol a zvýšení procesní výkonnosti.

5. **Integrace řídicí kontroly**

Cílem je zavedení řídicí kontroly v oblastech:

- ex-ante kontrola před souhlasem s čerpáním státního rozpočtu,
- ex-ante kontrola před vznikem právního závazku,
- ex-ante kontrola před vznikem účetního závazku,
- ex-ante kontrola před provedením platby.
- podpora zajištění průběžné a následné kontroly.

Přínosem dosažení cíle bude:

- auditovatelnost procesů,
- zvýšení kvality řídicí kontroly včetně kontroly dotací,

- snížení počtu nutných kontrol prováděných na místě,
- transparentnost řízení veřejných financí,
- omezení možnosti nestandardních postupů,
- zdvojená ex-ante kontrola předcházející souhlasu s čerpáním státního rozpočtu, kontrola při zaúčtování pohledávek a závazků.

6. *Procesní a datová integrace*

Cílem je systémové zlepšení současného stavu procesní automatizace a zrychlení průchodnosti stávajících procesů díky jejich doplnění a integraci.

Přínosem dosažení cíle bude:

- zlepšení řízení veřejných financí díky zvýšení procesní výkonnosti,
- centralizace informací o stavu a vývoji rozpočtu v dostatečném detailu a periodicitě potřebné pro aktivní řízení a rozhodování,
- odstranění zbytečných úkonů, lhůt a prostojů,
- odstranění výskytu (nebo alespoň snížení rizika) duplicitních a balastních dat,
- sjednocení definovaných centrálních číselníků,
- provázání účetnictví a rozpočtu.

7. *Propojení věcného a finančního řízení*

Cílem zavedení je transparentní provázání rozpočtování s peněžními prostředky alokovanými státním rozpočtem na plnění cílů státní správy, nikoliv prosté financování organizačních struktur. Tento způsob rozpočtování má sloužit k tomu, aby se otázka: **“Čeho se má dosáhnout, jakým způsobem a s jakou sumou peněz?”** stala stěžejní pro každého rozpočtáře, ale zejména pro správce kapitoly a další funkcionáře zajišťující realizaci vládních politik.⁵ Nezbytnou podmínkou splnění tohoto požadavku je zavedení cílově orientovaného rozpočtování. Státní rozpočet se dělí na sourodé celky činností tvořící výdajové bloky (VB), které se dále rozpadají do výdajových okruhů (VO). U každého VB a VO musí být stanoveno, k jakému cíli přispívají a přiřazeno minimálně jedno měřítko a kritérium hodnocení⁶. Charakteristika VB a VO je uvedena v příloze číslo metodické pomůcky MF ČR. Základem změny přístupu je, že VB jsou stanoveny bez ohledu na organizační strukturu a jeden prvek organizační struktury může plnit cíle více VB. V rezortu Ministerstva obrany bylo

⁵ Srovnej: Metodická pomůcka pro cílově orientované rozpočtování (COR) (dále jen Metodická pomůcky MF ČR), materiál uveřejněný na internetových stránkách MF ČR, str. 1.

⁶ Tamtéž str. 3

rozhodnuto, že členění na VB a VO bude ztotožněno se strukturou cílů 1. a 2. úrovně. Tento způsob řešení však není ve státní správě obvyklý a podtrhuje specifickou povahu této kapitoly státního rozpočtu.

Přínosem dosažení cíle bude:

- jednoznačná definice (jednoznačné stanovení) cílů, kterých má být danými činnostmi a vynaložením finančních prostředků na ně dosaženo,
- transparentnost ve využívání veřejných prostředků,
- možnost věcného hodnocení efektivity vynakládání veřejných prostředků.

8. Zavedení Centrálního systému účetních informací státu

Cílem je centralizace účetních a finančních dat pro zpracování požadovaných výkazů, sestav a predikcí pro sestavování státního rozpočtu a jeho sledování.

Přínosem dosažení cíle bude:

- centralizace účetních a finančních dat pro zpracování účetních a finančních výkazů,
- vytvoření a zavedení nástrojů pro konsolidaci účetních a finančních dat,
- zlepšení informační situace pro efektivní řízení,
- zachycení závazků a pohledávek veřejných financí,
- schopnost poskytovat běžný reporting založený na verifikovatelných souhrnných informacích,
- centrální zpracování statistických výkazů a finančních analýz dle definované metodiky,
- vytvoření a zavedení analytických a predikčních nástrojů.

2. Státní pokladna v rezortu obrany

Problematika státní pokladny v rezortu obrany bude řešena pomocí metodických pomůcek a manuálů od MF ČR a od rezortu obrany.

Níže uvedená problematika je částečně součástí jiných témat předmětů SP2019K vyjma centrálního systému účetních informací.

- Příprava rozpočtu a střednědobý rozpočtový výhled
- Změnové řízení rozpočtu
- Rezervace rozpočtu

- Platební styk
- Centrální systém účetních informací státu